

Ivan og Esther.

En Fortælling fra Jødelivet i Rusland.

af Alice Lang.

Oversat fra Engelst.

(Fortset.)

Der blev sunget en Salme, og derpaa bad Hr. Guldberg. O, Esther, selv du vilde blive træt af at høre alt, hvad jeg kan huse fra den Paakfæd. Det var, som om den opstandne Frelser stod ved Siden af ham, medens han bad; thi hans Ord lød, som om han tilstalte en tilstedeværende Ven. „Har du haft et Øde med den opstandne Frelser?“ var Soveindholdet af hans Tale. Der var nogle Fæder til Stede, som fulgte med stor Interesse, efterhaanden som han ud fra Striften beviste, at den Jesus, han prædikede, var den Messias, de ventede. Men jeg fortæller dig jo, hvad du alt ved, Esther; thi vi har jo mange Gange drøftet den Samtale, jeg hin Aften havde med Hr. Guldberg.

„Ja, kære Ivan, det blev et afgørende Punkt for os begge. Kunde blot min kære Fader tro, at Jesus er den Jødernes Konge!“

„Den Dag kommer sifferet,“ sagde Ivan fortællingsfuldt.

Noget efter gik Esther ind i sin Faders Bærelse, medens Ivans Afkæddord: „I Morgen om fjorten Dage er det vor Bryllupsdag,“ beklædt Lød for hende.

Rafael Blitz var en ældre Mand med umiskendelig jødiske Træk, og hans blege Ansigt og lange, hvide Skæg gav ham Udseende af en ærværdig Rabbi. Men han var meget mere kendt med sin Fæder og Pengeudlaan end med Lovens og Profeternes hellige Bøger. Han var ikke mere end et halvt hundrede Aar, endstønt hans snehvide Haar og store, frøgede Næse gjorde ham meget ældre.

Da Esther kom ind, saa hun op fra sin store Regnskabsbog og lod sit Blis hvile paa hendes yndige, rene Ansigt, hvorved hans eget Udtryk ligesom noget formlidedes.

„Kommer Ivan?“

„Han er gaaet rundt i Fabrikken for at se, om alt er sifferet og i Orden,“ svarede Esther noget forlegen, idet hun kom til at huse hans sidste Ord.

„Jeg har Tillid til Ivan Kaufmann og vor gamle Cohen; men de andre stoler jeg ikke paa,“ sagde Blitz, „selv min gamle Ven er for optaget af sin stadige Drøm om Rejse, til at gaa op i Forretningen, som jeg gør det, og Ivan er en foræmterlig ung Mand. Ser du, Esther, da min Fader døde i Gæld og Ulykke, og efterlod mig min Moder og Søster at sørge for, besluttede jeg at skabe mig en Formue til Trods for alt.“

„Jeg ved, at du sørgede sjældent godt for dem, det har Jakob Cohen ofte fortalt mig,“ svarede Esther.

„Har han?“ spurgte Blitz forstjet. „Jeg tror, han holder meget af min Søster. Uden Formue, uden Gjæld fra andre er jeg Kvin for Trin naaet til en Stilling, som kun saa har, og, min lille Esther, til Trods for Graftomheder og Forsøgelse fra de Kristnes Side har vi forraad for mange Aar. Og en Dag skal hele denne Rigdom tilfalde en lille Vige, der til Vegtefælle har valgt en ung, fattig, foræmterlig Mand.“

„Kære Fader!“ udbrød Esther og tog ham om Halsen, „du er mere for mig end al Verdens Rigdom; kunde jeg blot altid beholde dig.“

„Det kan du ikke, mit Barn,“ svarede han og trofede hende til sig, idet han saa paa hende med et usigeligt kærtligt Blis.

„O, Fader,“ sagde Esther, og hendes Øjne strålede af hellig Begejstring, „den Herre Jesus lover evigt Liv til alle dem, der elsker ham. Den, som tror paa mig, har det evige Liv,“ siger han, og naar vi elsker ham, Fader, kommer han til vore fattige Hjertier for at tage Bolig der, saa at vi kommer til at juble af Glæde.“

„Esther, du søger at bevise din Sag ud fra en Bog, som jeg anser for at være falsk,“ svarede hendes Fader kærtligere, end han vilde have talt til nogen anden. „Bevis mig ud fra vore hellige Skrifter, at Messias er kommen, saa skal jeg tro baade ham og dig.“

Da Profeterne skrev deres Bøger, var Kristus endnu ikke kommet som et Menneske til Jorden, kære Fader; men de ikke alene vidner om hans Komme, de forudsiger endog den Død, der skulde blive ham til Del som en Forsoning for den ganfle Verdens Synd. Profeterne forstod ikke tilfulde de hellige Ting, Guds Mand vidnede for dem; men Gud være lovet, de forudsagde, at han vilde komme. Naar jeg læse nogle Vers af Esajas, der vidner om, hvorledes alle vore Synder er lagt over paa Messias? Hvort Ord har bevist sig at gaa saa ganfle i Opfyldelse, at man skulde tro, det var skrevet efter Kristi Komme.“

„Hørne, hvis du har Lyst,“ svarede han ligegyldigt, og Esther læste langsomt det 53. Kapitel i Esajas.

„Det er altsammen sandt, mit Barn,“ sagde han strengt, „og jeg kunde tilføje mange flere Steder fra vore hellige Bøger, der beviser, at Israel i Kartusinder har ventet paa Messias og endnu venter og længes efter ham. Men du tager fejl, naar du siger, at han allerede er kommen; jeg tror ogsaa, at baade du og Ivan gør Uret i at tale saa dristigt om den Sag. Naar Jehova ikke har aabenbaret dette for sine hellige Profeter, hvor kan saa I tro, at I skulde vide mere end de?“

„Vi faar Primodighed, naar vi læser saadanne Ord som dette: „Den, som bekender, at Jesus er Guds Søn, i ham bliver Gud, og han i Gud,“ sagde Esther, idet hun slog sin Bibel op og læste. „Vore Forfædre ventede en Konge, der skulde herske over Jøderne og befri dem fra Romeraaget, men da saa Messias kom, og han talde bebrøvede og Syndere til sig, vilde de allerførste af Jøderne ikke tage imod ham. Kære Fader, kun formedelst Jesus kan vi tro, at han i Sandhed er Messias; men naar vi tror paa ham og elsker ham, kan hverken det nærværende eller det tilkommende, hverken det høje eller det lave rolle vor Tro paa ham.“

„Gaa nu, Esther,“ sagde Faderen, og han blev bebrøvet, da han saa, hvor hendes Øjne strålede af Skerlighed og Primodighed. „Det er tungt for mig at vide, at min Njeste, min Alderdoms Stjerne, har fornagtet sine Fæders Tro for de Kristnes falske Værelse. To Gange har disse Kristne brandt min Fabrik, og mange Gange har de ikke betalt deres Gæld, men i Stedet opstillet og truet mine daglige Arbejdere.“

Esther sagde intet, men søgte med Taarer i Øinene og i sit eget lille Bærelse, hvor hun knælede og i inderlig Bøn bad om, at hendes Fader maatte se Kongen i hans Næthed. Da hun noget senere kom ned, var det

tarvelige Aftensbord dækket, og Riza, Tjenestepigen, kaldte paa sin Herre og Jakob Cohen.

„Hvor er Ivan, Esther?“ spurgte denne, idet han satte sig til Bords.

„Jeg ved det ikke; for en Time siden gik han rundt i Fabrikken for at se, om alt var i Orden, mærkeligt, at han ikke er kommen tilbage. Jeg vil hente ham og sige, at Bordet er dækket.“

„Lad mig hellere gaa,“ sagde Jakob leende; „jeg har lagt Mærke til, at naar du skal hente Ivan, varer det altid saa længe, inden du finder ham.“

Aftensbordet var dækket i et stort, smukt udstyret Bærelse, der foruden at blive brugt til Spisestue, maatte tjene som Modtagelsesal, naar der undtagelsesvis var Fest i det Blit'ske Hus. Til disse Selskaber kom ikke andre end Fæder; thi Katolikkerne stod ikke i Venstelsforhold til de foragtede Jøder.

Der var mere end en jødisk Familie, der med Glæde havde taget mod den smukke Esther Blitz som Datter af Huset; men hendes Hjerte havde længe været i siffer Forvaring hos den unge Ivan Kaufmann.

Genmele undrede sig over, at Hr. Blitz tillod sit eneste Barn at knytte Forbindelse med Ivan, hvorfor det maatte er paa sin Volds at forklare det særlige Forhold, hvori de to Familier havde staaet til hinanden og saa for Esthers Forlovelse.

For mange Aar siden, medens Esther endnu var ganfle lille, skulde Ivan Kaufmanns Fader kære Fru Blitz og hendes lille Datter til en Slagting, der boede paa en fjernliggende Gaard. De tog hjemmefra tidlig om Morgenen for at have saa lang Tid som muligt at være der, og næste Dag begav de sig atter paa Rejsten hjemad.

For saa vidt gik denne godt, indtil de naaede en Stov, hvorigenem Kaufmann besluttede at køre for at spare Tid. Først saa han sig angstelig omkring i Underkroen, hvor alt syntes at være roligt; men da de var halvvejs inde i Tjufningen, hørte han en Lyd, som fik hans Hjerte til at banke af Stræk. Han vendte sig om og saa sin Fæder sidde ganfle rolig i Britstua'en (en aaben Vogn uden Hjerde) med Barnet paa Skødet. Kaufmann bevogede ikke at sige et Ord, men påfede paa Sædene, der dog næppe, da hjemmet laa for dem, behøvede denne Opmuntring. Men Klokkernes Nalsten og Heleenses Trampen overdoedes snart af Udvænes Gyl.

„O, Kaufmann, der kommer jo Uloene!“ udbrød den nu forfærdede Moder og trykkede sit sovende Barn til sig.

„Var ikke bange, Fæder,“ svarede Kaufmann. „Gem Barnet under Haarevelsen og rejls Dem og tag Tammerne, for at jeg kan have begge Svænder fri.“

Han sprang da ned fra Vognen, og Sædene jagede af Sted i fuld Gært. Derpaa efterlaa han sin Kni og Økse og kastede en Del Skud, som de bragte med fra Beskjæft, hen imod Uloene. Disse kastede sig straks over Haren og Spjens, men saa snart det var forteret, styrtede de atter af Sted.

Da han til sidst kastede et Lam ud, vidste han, at naar det var forteret, var deres Liv i Fare.

„Det er kun en Mil igen, Fæder, saa er De i Sikkerhed!“ raabte han. „Var god mod min Njstru og Ivan!“ Derpaa stødte han paa Sædene, som kendte hans Stemme, og stillede sig derpaa op for at tage mod Uloene. Fru Blitz, der næsten var ude af sig selv af Stræk, vendte sig en Gang om, og da saa hun Kaufmann omkring af Ulo, mod hvilke han brugte haande Økse og Kni. Det havde ikke nyttet, om hun havde forsøgt at standse Sædene; thi de gode Dyr vidste lige saa godt som hun, at deres eneste Redning bestod i Flugt. Før Uloene indhentede Flugtingene, var Sædene naaede ud af Stoven, og Bønderne fra Landsbyen, som havde hørt de uhyggelige Gyl, ilede hen imod Vognen for at yde Hjælp. Da de til standfod de stummende Sæde, pegede Fru Blitz, der næppe var i Stand til at sige noget, tilbage i det Retning, hvor Kaufmann var bleven. De forstod hendes Regn, og medens nogle førte den stakkels Kvinde og hendes sovende Barn i Sikkerhed i et af deres Huse, ilede andre ind i Stoven for at komme den ulovlige Kaufmann til Hjælp. Men de kom for sent, den modige Mand havde fat Livet til for dem, der var betroede til hans Omfarg.

Medens Fru Blitz taffede sine Fæders Gud for sin egen og Barnets Frelse, kunde hun næsten ikke bringe Ivans Njstru den frøgtelige Tidende. Rafael Blitz sørgede paa bedste Maade for Katherina Kaufman, han tog baade hende og Sønnen i Huset og lod Ivan opdrage, som om det var hans egen Søn.

Fru Blitz overlevede ikke længe den trofaste Kaufmann; thi den frøgtelige Angst, hun havde oplevet, undergravede ganfle hendes i Forvejen svage Helbred. Hun var en from Jødinde, der var elstet af alle Troslivende i Astrakan, og i sin Omfarg for de hyge og fattige var hun en sand Dorkas. Hendes Død var et haardt Slag for hendes Mand, der nu for at glemme sin Sorg kastede sig med endnu større Fæder over sin Forretning.

II.

Forværler.

Jacob Cohen traf Ivan, da denne kom ud fra Fabrikken.

„Aftensmæden venter paa dig, — men hvad er det dog?“ udbrød han ved at se Udtrykket i den unge Mand's Ansigt.

„Jeg har hørt, Jakob, at nogle af Arbejderne har truet med at brande Huset og Fabrikken ned i Morgen tidlig, inden Solen staar op.“

„Hvem siger det, Ivan?“

„Min Moder. Paul Gradishy har været inde at drifte et Sted i Vnen, og der har han hørt nogle af vore Hoff tale berom. De vidste ikke, at Gradishy er gift med min Moder, eller at han kender os, derfor har de vel talt saa uforbeholdent. Moder søger nu for at give ham nogen stærk Te, at han kan blive ædru og hjælpe os.“

„Stoler du paa ham?“ spurgte Cohen angstigt.

„Moder siger, at vi kan, og jeg tror selv, han vil være ærlig imod os. Han staaer i Taknemlighedsgæld til Hr. Blitz og vil uden Tvivl være den første til at hjælpe ham. Men vi tør ikke spilde nogen Tid; vil du meddele det, eller skal jeg?“

„Lad mig, Ivan; thi jeg kan se, du brænder efter at komme i Arbejde.“

„Ja, vi maa redde alt, hvad der kan reddes, hvis det skulde komme til Yderligheder, endstønt jeg haaber, at vi, selv med dette forre Barsel, skal kunne forhindre, at Jøden græber om sig,“ sagde Ivan, idet han styndte sig tilbage til Fabrikken.

Cohen gik langsomt tilbage til Spisestuen, hvor han itraks fortalte, hvad han havde hørt.

„Og det er dine Kristne, Esther,“ sagde hendes Fader bittert, da han hørte det frøgtelige Budskab, „det er for saadanne Menneskers Skyld, at du har fornagtet dine Fæders Tro.“

„Nej, kære Fader,“ sagde Esther stille, „disse grøomme Mennesker er ikke sande Eterislgere af den Frelser, jeg tjener, selv om Verden kalder dem med Kristennavnet. Svad kan Riza og jeg gøre for at hjælpe?“ spurgte hun efter en Pause.

„Du har tjent os trofast, Riza,“ sagde Hr. Blitz ventligt, men dog med Skalven i Stemmen, „og jeg ser helst, du tager derfra, men mindre du vil dele din Herres Fare. Jeg vil betale dig din Løn og give dig nogle Gaver til dine Forældre; men du ved, at du som Jødinde ikke er siffer i mit Hus, naar det bliver angrebet af Kristne.“

„Jeg bliver for at se, om jeg kan være til nogen Hjælp, Herre,“ svarede Riza; „men dersom jeg indser, at jeg ikke kan udrette noget, maa De ikke tro, at jeg er feig, selv om jeg gaar hjem.“

„Nej, Riza, vi tror ikke, du er feig,“ sagde Esther; „min Fader har ganfle Ret i, at du burde tage hjem, det er mere siffer for dig.“

„Jeg har aldrig haft saa gode Venner som her i dette Hus,“ hulkede Riza ved Tanken om at hun derved vilde miste et godt og kærtligt hjem.

„Det er altsammen de Kristnes Skyld, Riza. Hold du altid fast ved vor Tro, saa skal Abrahams Gud være med dig. Jeg har kun kendt to gode Kristne; men selv Kristendommen har ikke ødelagt min Datter,“ tilføjede han, idet han saa kærtligt paa Esther.

„Kære Fader, du ved ikke, hvor jeg ønsker, at min Frelser havde mange flere sande Eterislgere, saa at du kunde se ham i deres Liv og derved komme til at elske ham. Men hvad skal jeg gøre?“ tilføjede hun, da hun saa sin Fæders ærgerrlige Udtryk.

„Stille alle dine Børdigheder og Penge hos dig, om du kan, og pak saa det bedste og mest kostbare af dit Pelsværk sammen i et Bundt, at Riza kan bære det til sin Fæders Hus, indtil dette Tyranni er forbi.“

„Kunde jeg ikke skaffe mig til Vnen og skaffe Hjælp?“ spurgte Riza.

„Nej,“ svarede hendes Herre strengt, „ingen maa vide noget; thi jeg har ikke Tillid til nogen. Ldi de samme Mennesker, som skulde beskytte os, berøver os vore Ejendele. Der er ingen Ret for Jøder, — ingen jordisk Ret for Israels Børn.“

Det var ikke første Gang, at Familien Blitz maatte forberede sig til Flugt, og derfor tog det ikke lang Tid.

Selv havde Jakob Cohen ikke meget at gøre; hans saa Ejendele, bestaaende af hans hebraiske Skrifter og de saa Ting, han havde samlet sig, medens han havde været i Bennens Tjeneste, var snart skulet under hans Talith eller store Raareudspejs med en blaå Vort for at minde ham om, at Himlen er blaå og denne er Guds Trone.

De Føndler, som hang med fra Jakobs Talith, var meget lange, saa at de bestaaende mindede ham om Guds Vind, og han med mange andre Jøder troede, at saa længe de var denne særlige Dragt, havde Djævelen intet Herredømme over dem. Han lagde sig paa knæ ved Binduet i sit Soveværelse, der vendte imod Øst, og raabte, som han havde gjort det i mange Aar, men den Aften med den salige Høstelse, at hans Næse nu var nærmere sin Opfyldelse:

„O, Herre, hørnaar vil du opbygge Jerusalem og samle de adspredte Børn af Israel?“

Derpaa vendte han tilbage til Spisestuen for at hjælpe sine Venner.

Ved Middnatstid frøb Ivan Kaufmann og Paul Gradishy op paa Fabrikken's Tag, hvorfra de kunde se i lang Afstand ud over Gauen, og ingen kunde nige sig om uden at blive set af de to Spejdere i det klare Maanefin.

Ivan var ikke særlig glad for sin Stedjævers Selskab; thi dels brummede han over at skulle være ude om Natten, dels var han opirret over Katherinas Strafsetale, fordi han var kommen i daarligt Selskab. Personligt havde han tilmed Bøderne, endstønt han kun tre Maaneder i Forvejen havde udtalt sin dybeste Taknemlighed overfor Rafael Blitz, da denne havde ham fra Livet til fri Gaardejer.

Da han var der paa Taget ene med Ivan, som der er stor Feiltske op i hans Hjerte; thi han mente, at ved at stude den unge Mand kunde han let overmande de to ældre nede i Huset og saa sætte sig i Besiddelse af Jødens Rigdomme, som efter Rigtiget at dømme var meget store.

Han vidste, at det snarere var en Fortjeneste end Straf at dræbe en Jøde; thi han mindedes mere end et Tilfælde, i hvilket en Israelsk Ug var blevet stædt til Jorde ved Rattetid, fordi Slagtingene ikke offentlig bovede at efterjage Morderen.

Men der var noget, som holdt Paul fra at lytte til Kristneren og til ham til at stamme sig over sine onde Tanker overfor Katherinas gode, smukke Søn. Paul kunde ikke forklare, hvad det var, som bestemte ham til at være ærlig overfor Ivan; men mon det ikke var, fordi den unge Mand's Trø og hele Tillid vilde paa den Gud, som er et Bærn for sine paa Nødens Dag. Gud styrer ofte sine Værns Tro ved at lade dem gaa gennem Trængsler, men de, som tror paa ham, har ogsaa erfaret, hvorledes han staaer ved deres Side for at hjælpe dem gennem alt. Medens Ivan stille anbefalede sine fære i Guds Baretøgt i Nattens Løb, var Jesus uhyllig ved hans Side, og selv om den stakkels vidende Paul ikke kendte ham, var han ham dog nærmere hin Nat, end han havde været det før.

Omkring Skalfelovnen i Spisestuen sad Rafael Blitz, Esther og Jakob Cohen.

„Naar jeg ved dig og Esther i Sikkerhed, Broder, forlader jeg dette Sted,“ sagde Jakob. „Jeg har længe sølt, at jeg burde ikke blive her længere, og nu er det, som om Jehova har lagt et saa brandende Pæls i mit Hjerte, at jeg maa adlyde.“

„Jeg bebrøer ikke at spørge hvorhen, i mange Aar har du jo talt om — eller drømt om at komme til Jerusalem,“ indfaldt Blitz.

„Ja, i Morgen, naar I alle er i Sikkerhed, drager jeg til Jerusalem. Det er en lang Vej for en fattig

Mand, men det siger jeg ikke for at ligge!“ udbrød Cohen, der var bange for, at Bennen skulde misforstaa ham. „Det er ikke din Skyld, jeg er fattig; thi du har givet mig rigelig Løn.“

„Svad har du da gjort med dine Penge, Jakob? Det er et Punkt, hvor du altid har været taav; men jeg bebrø dig, efterstom det ser ud til, at det er sidste Aften, vi er sammen, om at tale ud med, hvad der ligger dig paa Hjerte.“

„Jeg har laant dem ud, hvor der gives høje Renten, selv om jeg ikke har gjort det for Menternes Skyld. Du ser forbaudet paa mig, lille Esther; men jaalees maa jeg ikke falde dig, jeg glemte ganfle, at du er en voffen Kvinde, der snart, om det er Guds Villie, skal gifte.“

„Du maa kalde mig, hvad du vil, kære gamle Ven,“ sagde Esther, idet hun saa kærtligt paa den gamle, ærværdige Mand, som hun havde kendt fra sin tidligste Barndom.

Jacob Cohen havde langt Haar og snehvidt Skæg; havde han ikke høft svage Øjne, der ikke kunde taale stærkt Lys, kunde man have kaldt ham smul. Udtrykket i hans Ansigt var i Almindelighed alvorligt og ejer-tænktsomt, men selv om han delte sine Venners Bestyringer for Fabrikken, itraaled hans Blis dog af Glæde; thi han forstod, at han havde en direkte Tillidelse fra sin Herre til at saa sit Vns store Næste opfyldt.

„Ja, Jakob,“ sagde Rafael Blitz, „vi har været Venner i næsten 30 Aar, og jeg fortalte i Dag Esther, at det var nærvæd, du var bleven min Svoger.“

„Det er sandt, Esther, dersom din Fæders lamme Søster havde faaet Lov at leve, var hun bleven min Njstru. Men Herren har ikke tilladt mig at knytte saadanne forre Baand, for at jeg ikke skulde glemme ham.“

„Gid hun havde faaet Lov at leve, Jakob,“ sagde Esther. „Jeg er vis paa, at det er vor himmelske Fæders Glæde at give sine Børn gode Gaver, og hvad kan være bedre end at saa kære Mennesker at vandre med en paa Himmelsvejen.“

Nogle Mennesker trænger til en saadan Hjælp, Esther, medens den kun vilde være en Hindring for andre; jeg lægger min Sag i Guds Hænder og er tilfreds med, som han vil det.“

„O, Herre!“ raabte Katherina idet hun styrtede ind i Stuen, fulgt af Riza, der syntes at være bange for at være ene. „Jeg hørte en underlig Lyd, men jeg kan ikke se nogen.“

„Jeg heller ikke,“ svarede Blitz, der stod ved Binduet; „men det er ikke muligt at se noget; thi Himlen er bleven mørk, og Sneen falder tædt.“

„Det er meget sjældent, at vi ved Paakfætid har saa stærk Sne,“ sagde Katherina og forfæde sig. „Men den vil rejse os, Herre; thi de kan ikke stikke Lid paa et Sted, hvor Sneen ligger højt, og desuden har jeg samlet Vand i store Kar, som vi tager imod dem med, naar de kommer.“

„Vor Fader Job sagde med Sandhed: Herren gør store Ting, og vi kan ikke kende dem. Thi han siger til Sneen: „Gald til Jorden!“ og, Venner, det er i Sandhed Guds Haand, som beskytter os,“ sagde Jakob.

I det samme forklarede Marsagen til den Stø, Katherina havde hørt, ved at Ivan og Paul bankede paa Døren. Gradishy var saa høj og svær, at han lignede en Kamp med Siden af Esther, der uden at ane, hvilken frøgtelig Tanke, der var gaaet gennem hans Sjæl, hjalp ham med at ryste den tætte Sne af, som havde sat sig fast i hans Raarefjndspels. Riza trådte op i Alden de andre luffede Dørene forvarligt og tog saa atter Plads ved Spisestuet.

Hele Natten blev de i samme Bærelse, Kvinderne søgte at fone, medens Mændene sad og lyttede til Stormen, der hylede og brølede udenfor og ruskede i Binduene. Endnu da det blev Dag, sneede det, og Sneen var i Nattens Løb falden saa tædt, at den naaede halvt op til de nederste Binduer. Da det blev Morgen, gik Gradishy brumrende ud for at se til sine Bøer, idet han tog det Løse af Katherina, at hun vilde komme hjem, naar Vejen blev ryddet og siffer.

Til den Tid Arbejdet paa Fabrikken skulde begynde, var endnu ikke end af Arbejderne kommen, og Blitz var i Fred den Morgen. Riza vandrede usforstønt gennem Sneen til sit eget Hjem, idet hun førte med sig, hvad hun kunde af Esthers Ejendele, og hun lovede at komme tilbage saa hurtigt som muligt med to Jøder, hendes Herre kendte og havde Tillid til.

Esther, Katherina og Jakob befandt sig ene i Huset, medens Ivan og Blitz samlede en Del kostbart Pelsværk sammen, hvilket de haabede at sælge ved Hjælp af de Venner, Riza bragte med sig. Men medens Esther og Katherina pakkede en stor Mængde til Jakob, anede de ikke, at Fabrikken var omringet af en Slare misfor-nøjede, halvt berøvede Arbejdere.

Jacob opdagede først, at Mændene var i Færd med at klære op til Fabrikken's nederste Binduer, hood de forjægte at sloa Kuderne ind for paa den Maade at skaffe sig nem Adgang til Fabrikken.

„Skjul eder!“ raabte den gamle Mand rystende af Angst.

„Nej, Jakob,“ svarede Esther, „jeg skjuler mig ikke, saa længe min Fader og Ivan er i Fare.“

Og dermed løb hun henad den Gang, der stod i Forbindelse med Fabrikken.

III.

Angrebet paa Fabrikken.

„Svad sniffer I?“ raabte Blitz til Skaren fra et af Fabrikken's Binduer.

„Billigt Klæder!“

„Barnet Pelsværk!“

„Jødens Stætte!“

Saaledes lød de forfællige Svær.

„Lad os komme ind, saa skal vi ikke gøre dig noget; vor Hensigt er kun selv at tage det, som de affødelige Jøder stjæler fra stakkels Kristne, der maa stibe haardt for det daglige Brød.“

„Vi skulde give dem Adgang,“ sagde Rafael Blitz med et Blis, der røbede vildt Had, og baade Mængden og Ivan saa det. „Tal du til dem, Ivan, jeg vil ikke have noget at gøre med selve den onde.“

Det var en bitter Opbyggelse for Ivan, hvad kunde han stille op overfor disse Mennesker? Og han viste, at de andre ikke kunde yde ham nogen nærværende Hjælp.